

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 15Co/363/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8613208319
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Ilčinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8613208319.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Ilčinovej a sudcov JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Michala Boroňa v právnej veci žalobcu P. F., F. XXX/XX, XXX XX F., právne zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom vo Svidníku, Sovietskych hrdinov 163/66, proti žalovanej P., s.r.o., P. XX, V., IČO XX XXX XXX, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Svidník, č.k. 7C 466/2013-70 zo dňa 16.4.2015 takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok vo výroku I., II., IV..

Žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania vo výške 87,50 eur na účet zástupcu JUDr. Igora Šafranka do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa vo výroku I. zrušil rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného zriaďovateľom Slovenská rozhodcovská a.s., Karloveské rameno 8, Bratislava zo dňa 20.11.2013, sp. zn. SR XXXXX/XX. Vo výroku II. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 246,40 eur na účet právneho zástupcu JUDr. Igora Šafranka do 3dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobu o zaplatenie primeraného finančného zadostučinenia vo výške 1.798,18 eur vylúčil na samostatné konanie (výrok III.) a uložil žalovanému povinnosť zaplatiť súdny poplatok vo výške 99,50 eur na účet Okresného súdu Svidník do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok IV.). V odôvodnení uviedol, že za nedôvodnú považoval námietku žalovaného týkajúcu sa miestnej nepríslušnosti Okresného súdu Svidník na predmetné konanie. Citoval ustanovenie § 88 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, v zmysle ktorého, ak je účastníkom konania spotrebiteľ, je na konanie vo veciach týkajúcich sa rozhodcovského konania príslušný súd, v ktorého obvode má spotrebiteľ bydlisko. Zo zmluvy o úvere uzavretej medzi žalobcom ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom zistil, že žalobcovi bol poskytnutý úver vo výške 350 eur, ktorý mal splácať v 6-tich pravidelných mesačných splátkach po 97 eur, počnúc dňom 6.2.2012. Z rozhodcovskej zmluvy z 3.1.2012 zistil, že podľa čl. II. bod 1. všetky spory, ktoré vzniknú zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie ako aj spory, ktoré vzniknú z dohody o vyplnení zmienok zabezpečujúcej uvedené úverové zmluvy a uplatnia práva z takto vyplnenej zmenky vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie budú riešené pred Stálym rozhodcovským súdom ak žalujúcu zmluvná strana podá žalobu na Stálom rozhodcovskom súde, resp. pred príslušným súdom Slovenskej republiky, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na súde podľa príslušného právneho predpisu. Súd prvého stupňa citoval ustanovenie § 3 ods. 1, § 39, § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1, 3, 4, § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka ako aj ustanovenia § 40 ods. 1, 2, § 3 ods. 1, 2, § 4 ods. 1, 2 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní. V nadväznosti na citované ustanovenia uviedol, že v prejednávanej veci ide o spotrebiteľský právny vzťah založený zmluvou o úvere zo dňa 3.1.2012, na ktorú je potrebné aplikovať

ustanovenia Občianskeho zákonníka, ako aj zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Žalovaný bol od uzavretia zmluvy v postavení dodávateľa a žalobca v postavení spotrebiteľa, pričom zmluva bola vopred pripravená a nebol vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy. Mal za to, že na spotrebiteľskom charaktere právneho vzťahu účastníkov konania nemení nič skutočnosť, že v zmluve je uvedené IČO dlžníka - žalobcu. V konaní totižto nebolo preukázané, že úver bol žalobcom použitý na podnikanie, pričom o účele úveru možno mať vážne pochybnosti aj vzhľadom na jeho výšku, teda sumu 350 eur. Dohodnutú rozhodcovskú zmluvu považoval súd prvého stupňa za neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka, keďže žalobca (správne má byť žalovaný - poznámka odvolacieho súdu) v konaní nepreukázal, že toto zmluvné ustanovenie bolo individuálne dojednané a že žalobcovi ako spotrebiteľovi boli s odbornou starostlivosťou poskytnuté všetky potrebné informácie o jej obsahu. Žalobca si tak podpisom uvedenej zmluvy zhoršil svoje postavenie, pričom sám nemal žiaden dosah na obsah listiny. Podpísal celý formulár bez toho, aby rozumel jeho obsah, keďže dôveroval, že žalovaný bude voči nemu postupovať s odbornou starostlivosťou a podpisuje listiny nevyhnutné k získaniu úveru. Obsah rozhodcovskej zmluvy bol dodávateľom vopred pripravený, pričom len ťažko možno predpokladať, že si spotrebiteľ bol vedomý všetkých dôsledkov, ktoré so sebou dojednanie rozhodcovskej zmluvy prináša. Rozhodcovskú zmluvu teda považoval za neprijateľnú z dôvodu, že ak rozhodcovské konanie vyvolá dodávateľ, tak sa mu už musel žalobca nezvratne podrobiť a spor riešiť pred rozhodcom. Súd prvého stupňa poukázal na zaradenie medzi neprijateľné podmienky ustanovenie, ktoré vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Mal za to, že rozhodcovská zmluva nezaložila právomoc rozhodcovského súdu rozhodnúť spor z predmetnej spotrebiteľskej zmluvy, preto rozsudok zrušil a žalobu o zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia vylúčil na samostatné konania.

O trovách konania rozhodol súd prvého stupňa podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov právneho zastúpenia.

V zákonom stanovenej lehote podal proti výrokom I., II. a IV. odvolanie žalovaný. Namietal nesprávne skutkové zistenia ako aj nesprávne právne posúdenie vecí, teda svoje odvolanie zdôvodnil ust. § 205 ods. 2 písm. c/, d/, f/ Občianskeho súdneho poriadku. S poukazom na ust. § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka zdôraznil, že neprijateľnou podmienkou je dojednanie, ktoré vyžaduje v rámci rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Medzi žalobcom a žalovaným však išlo o dojednanie tzv. nevýhradnej rozhodcovskej zmluvy, keďže takéto dojednanie umožňovalo každej zmluvnej strane domáhať sa ochrany svojich práv buď prostredníctvom rozhodcovského konania alebo súdneho konania, teda rozhodcovská zmluva nevyžadovala od žalobcu, aby spory so žalovaným riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Namietal, že súd prvého stupňa aplikoval priamo Smernicu Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, pričom smernica nemá v zásade priamy účinok na území členského štátu a je záväzná len pre členské štáty a nie aj pre jednotlivcov. V spore medzi osobami súkromného práva nie je možné účinne domáhať sa ustanovení smernice. Mal za to, že uzavretím rozhodcovskej zmluvy nebolo dotknuté právne postavenie spotrebiteľa, keďže tento má možnosť obrátiť sa skôr ako dodávateľ na všeobecný súd s nárokom z titulu jeho práv alebo má možnosť sa brániť v rozhodcovskom konaní. V prípade, ak by bola prijatá argumentácia súdu prvého stupňa, tak by to úplne znemožňovalo využitie rozhodcovského konania pre žalovaného, čo však nebolo úmyslom zákonodarcu. Zdôraznil, že rozhodcovské konanie má oporu v zákone o rozhodcovskom konaní, ktorý arbitrabilitu spotrebiteľských sporov nevyklučuje a nezakazuje. Prípustnosť rozhodcovského konania vyplýva aj z právnej úpravy týkajúcej sa spotrebiteľských úverov, konkrétne ustanovenie § 4 ods. 2 písm. r/ zákona č. 258/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov, ako aj aktuálneho § 9 ods. 2 písm. v/ zákona č. 129/2010 Z.z. v znení zákona č. 394/2011 Z.z.. Rovnaký záver vyplýva aj zo znenia aktuálne určenej Smernice č. 2005/48/ES o spotrebiteľskom úvere (Čl. 24 ods. 1), ktorá zaväzuje členské štáty zabezpečiť primeraný a účinný postup na urovnávanie spotrebiteľských sporov, ktoré sa dotýkajú zmluvy o úvere. Zdôraznil, že platné a účinné ustanovenia týkajúce sa spotrebiteľských úverov sú vo vzťahu k právnej úprave spotrebiteľských zmlúv v Občianskom zákonníku nielen lex specialis, ale aj lex posterior a teda jednoznačne majú prednosť pri aplikácii. Prípustnosť rozhodcovského konania v spotrebiteľských sporoch vyplýva aj z odporúčania Komisie č. 98/257 ES o zásadách použiteľných na orgány zodpovedné za mimosúdne riešenie spotrebiteľských sporov. Namietal, že rozhodcovská zmluva bola dojednaná medzi žalobcom a žalovaným na samostatnom liste papiera, teda oddelene od samotnej zmluvy o úvere, čo znamená, že uzavretie zmluvy o úvere v predmetnom prípade nebolo podmienené uzavretím rozhodcovskej zmluvy a jedná sa o individuálne dojednanú zmluvnú podmienku. Trval na to, že v rozhodcovskom konaní nedošlo

k porušeniu ustanovenia § 17 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, teda k porušeniu zásady rovnosti účastníkov. Vyslovil názor, že neboli splnené podmienky ani pre odklad vykonateľnosti, keďže peňažný záväzok uvedený v rozhodcovskom rozhodnutí nedosahuje úroveň závažnosti a súd ani nezodôvodnil existenciu atribútu závažnosti. Nesúhlasil ani s výrokom o náhrade trov konania s tým, že vo veci nebolo právoplatne rozhodnuté a preto priznanie náhrady trov konania je predčasné. Navrhol napadnutý rozsudkom zmeniť a žalobu zamietnuť ako nedôvodnú alebo rozsudok zrušiť.

K odvolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca podaním zo dňa 29.9.2015. Mal za to, že okresný súd správne zistil skutkový stav vecí a tento aj správne právne posúdil. Poukázal na to, že rozhodcovským rozsudkom bol zaviazaný na zaplatenie 627 eur so zmenkovým úrokom vo výške 0,25 % denne, zákonným úrokom vo výške 6 % ročne a k zaplateniu trov rozhodcovského konania, a to v mesačných splátkach po 100 eur. Zdôraznil, že rozhodcovský súd pri rozhodovaní neprihliadol na porušenie zákazu použitia zmieniek v spotrebiteľských právnych vzťahoch, čo je v rozpore s ustanovením § 17 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Trval na to, že uzavretie rozhodcovskej zmluvy bolo v záujme veriteľa, teda žalovaného, pričom nebolo vôľou žalobcu dobrovoľne sa podrobiť právomoci rozhodcovského súdu. Na podporu správnosti napadnutého rozsudku poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove vo veci 8Co 46/2014, teda na to, že rámcová rozhodcovská zmluva je nesporným dôkazom, že jej obsah nemohol ovplyvniť, preto táto nemôže byť individuálne dojednaná. Za nesporné považoval to, že uzavretím rozhodcovskej zmluvy došlo k narušeniu rovnováhy medzi právami zmluvných strán, čoho dôkazom je aj rozhodcovský rozsudok, ktorým bol zaviazaný na absurdné plnenie ako napríklad zmenkový úrok alebo trovy rozhodcovského konania. Rozhodcovský súd tak neposkytol žiadnu ochranu spotrebiteľských práv. Navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny a uplatnil si trovy odvolacieho konania v sume 87,52 eur.

Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z § 212 O.s.p. a zistil, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné. O odvolaní bolo rozhodnuté postupom podľa § 214 ods. 2 v spojení s ust. § 156 ods. 3 O.s.p., pričom miesto a čas vyhlásenia rozsudku boli oznámené na úradnej tabuli súdu najmenej 5 dní pred vyhlásením.

V súvislosti s odvolacími námietkami odvolací súd dodáva:

Odvolateľ namieta nesprávny skutkový a právny záver prvostupňového súdu o tom, že rozhodcovská doložka nebola individuálne dojednaná účastníkmi zmluvného vzťahu.

Spornou otázkou sa stala otázka, či rozhodcovská zmluva, na základe ktorej rozhodcovský súd rozhodol a ktorá je upravená v čl. II. zmluvy, podľa ktorej všetky spory zo zmluvy o úvere budú riešené v rozhodcovskom konaní, je podmienkou individuálne dojednanou a ak nie, či zakladá hrubý nepomer v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (neprijateľná podmienka).

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“).

Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

V zmysle čl. 3 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách („Smernica“), zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy ku škode spotrebiteľa.

V zmysle § 54 ods. 1 prvá veta Občianskeho zákonníka, sa zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou, nemôžu odchyliť v neprospech spotrebiteľa od ustanovení Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách. Nesmú obsahovať podľa § 53 ods. 1 prvá veta Občianskeho zákonníka ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

V posudzovanej právnej veci sa žalobca domáhal zrušenia rozhodcovského rozsudku žalobou s poukazom na neplatnosť rozhodcovskej doložky.

Smernica Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vychádza nie z minimálneho okruhu nekalých klauzúl, ktoré sa majú transponovať, ale zo vzorového okruhu klauzúl. V konečnom dôsledku sa okruh neprijateľných podmienok de lege lata uvedený v § 53 ods. 4 OZ upravil postupne viacerými novelami až po uplynutí transpozičnej lehoty (napr. neprimeraná sankcia pod písm. k/ bola upravená až novelou vykonanou zákonom č. 568/2007 Z. z. s účinnosťou od 01. 01.2008, kým hlavná transpozícia bola vykonaná zákonom č. 150/2004 Z. z. účinným od 01. 04. 2004).

Členské štáty si mohli vybrať, do akej miery prevezmú smernicou odporúčané nekalé klauzuly. Zároveň sa však umožnilo členským štátom prekročiť rámec smernice, čo umožnilo upraviť okruh neprijateľných podmienok aj širšie ako odporúča smernica „Členské štáty môžu prijať alebo si ponechať najprísnejšie opatrenia kompatibilné so zmluvou v oblasti obsiahnutej touto smernicou s cieľom zabezpečenia maximálneho stupňa ochrany spotrebiteľa“, (čl. 8 Smernice).

Kým smernica vychádza zo vzorového okruhu nekalých klauzúl, slovenský zákonodarca upravil režim súdnej kontroly neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách na základe indikatívneho výpočtu neprijateľných podmienok (arg. slovo „najmä“ v § 53 ods. 4 OZ). To znamená, že súdu nič nebráni judikovať neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve podľa tzv. generálnej klauzuly v § 53 ods. 1 OZ, a teda nad rámec zoznamu podmienok uvedených v prílohe smernice alebo okruhu uvedeného v Občianskom zákonníku. Nemožno napríklad vylúčiť, že súd so zreteľom na ostatné zmluvné podmienky (čl. 4 ods. 1 Smernice) posúdi rozhodcovskú doložku ako neprijateľnú bez ohľadu na jej znenie, teda že neobstojí žiadna rozhodcovská doložka a priestor pre rozhodcovské konanie bude len pri preukázateľnom individuálnom vyjednaní rozhodcovskej zmluvy zo strany spotrebiteľa.

Odvolací súd poukazuje na kritériá neprijateľnej podmienky, za ktorú sa považuje podmienka, ktorá 1. je obsiahnutá v štandardnej formulárovej zmluve, 2. spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán, 3. nerovnováha musí byť daná v neprospech spotrebiteľa.

Podľa dôvodovej správy k § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka „spotrebiteľ môže svoje práva uplatňovať nie iba v zmysle dojednanej rozhodcovskej doložky, ale ak sa tak rozhodne, aj v občianskoprávnom konaní a zmluvná podmienka, ktorá by mu v tom bránila, bude v zmysle navrhovaného ustanovenia považovaná za neprijateľnú“.

Predkladanie rozhodcovských doložiek spotrebiteľom za stavu, keď nepoznajú pravidlá arbitráže (predmet rozhodcovskej zmluvy) a prirodzene nevenujú dostatočnú pozornosť tejto časti formuláru, sa zneužíva k záverom o individuálnom vyjednaní zo strany spotrebiteľov, pričom na tomto nič nemení technika predkladania - inkorporovanie doložky do všeobecných zmluvných podmienok versus vyhotovenie štandardnej rozhodcovskej zmluvy na samostatnom liste (hárku) papiera. (porovnaj rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 16Co/2/2014).

Nemožno tak súhlasiť s názorom žalovaného prezentovaným v priebehu konania pred prvostupňovým súdom, ako aj v odvolaní, že tým, že vyhotovil samostatné - osobitné zmluvné dojednania, ktoré v čl.

II. formuluje vôľu účastníkov v prípade sporu medzi zmluvnými stranami podrobiť sa rozhodcovskému konaniu je individuálne dojednanie predmetnej rozhodcovskej doložky. Ako správne konštatoval prvostupňový súd, ani takto formulovaná rozhodcovská zmluva nemá charakter individuálne dojednanej zmluvnej podmienky.

Žalobca nemal možnosť ovplyvniť obsah predmetnej zmluvy. Mohol ju len pri podpise úverovej zmluvy prijať ako celok alebo odmietnuť. Obsah tejto rozhodcovskej doložky bol dodávateľom vopred pripravený a na jej obsahu žalobca nijakým spôsobom neparticipoval. Už len tento samotný fakt spochybňuje tvrdenie žalovaného, že ide o individuálny návrh na riešenie prípadného sporu v rozhodcovskom konaní.

Odvolačný súd sa preto nestotožnil s tým, že rozhodcovská zmluva bola individuálne dojednaná medzi žalobcom a žalovaným. S poukazom na ustanovenie § 41 ods. 1 zákona číslo 244/2002 Z. z. je tiež zrejmé, že žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku možno podať v lehote tridsiatich dní odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku účastníkmi rozhodcovského konania, ktorý podáva žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Žalobca v súlade s týmto zákonným ustanovením a v zákone stanovenej lehote podal žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného správny bol preto postup súdu prvého stupňa pokiaľ žalobe na zrušenie rozhodcovského rozsudku vyhovel. Preto postupom podľa ust. § 219 ods. 1 O. s. p. odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny, vrátane výroku o trovách konania.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v súlade s ust. § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a úspešnému žalobcovi priznal trovy právneho zastúpenia za jeden úkon a to vyjadrenie k odvolaniu vychádzajúc z neurčitej hodnoty sporu v súlade s ust. § 13a ods. 1 písm. c/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z., teda tarifnej odmeny vo výške 64,53 eur, režijného paušálu 8,39 eur, čo predstavuje sumu 72,92 eur z čoho 20 % DPH predstavuje sumu 14,58 eur, teda odmena za právne zastúpenie predstavuje celkovú sumu 87,50 eur.

Rozsudok bol prijatý senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.